

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Романовський Денис Сергійович

НАДАННЯ ДОГЛЯДУ НА НЕПРОФЕСІЙНІЙ ОСНОВІ ЗА ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В
УМОВАХ ВІЙНИ 115

Саїд Карім Бассемович

ВИЗНАЧЕННЯ КЛАСИФАЙД-АГРЕГАТОРІВ ТА ЇХ СТРУКТУРА: ПРАВОВІ РАМКИ ТА
ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ 119

Стрілець Михайло Ігорович

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДОГОВОРІВ НА НАДАННЯ ФРІЛАНС-ПОСЛУГ 122

Сухий Євген Олегович

ПРАВОВІ ЗМІНИ У СФЕРАХ ЖИТЛОВИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 125

Халдай Ілля Віталійович

ДЕЯКІ ПИТАННЯ СТЯГНЕННЯ ЗБИТКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ 127

Шайхет Олена Петрівна

ДО ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ ДИТИНИ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ
ВІЙНИ 131

Шитков Єгор Олексійович

ОБ'ЄКТИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ 134

Якушев Станіслав Ігорович

ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНІ ОСНОВИ ІНСТИТУТУ КОМПЕНСАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ 137

СЕКЦІЯ 13. ЦИВІЛЬНЕ СУДОЧИНСТВО У СВІТЛІ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Голубєва Неллі Юрївна

ВІДПОВІДАЧІ У СПРАВАХ ПРО ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ 140

Андронов Ігор Володимирович

ПРО КОНКУРЕНЦІЮ ПРАВИЛ ПІДСУДНОСТІ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ 142

Волкова Наталія Василівна

СТАНДАРТ ДОКАЗУВАННЯ «БАЛАНС ЙМОВІРНОСТЕЙ» У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ:
ОКРЕМІ АСПЕКТИ 145

Бут Ілля Олександрович

ТЛУМАЧЕННЯ СУДОМ ЗАКОНУ ЗА ПРИНЦИПОМ CONTRA LEGEM: ДОСЯГНЕННЯ
СПРАВЕДЛИВОСТІ НА ПРОТИВАГУ ЗАКОННОСТІ 148

Дрогозюк Крістіна Борисівна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ В РЕЖИМІ
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ 152

Павлова Юлія Сергіївна

ВПЛИВ СУДОВОЇ РЕФОРМИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ:
НОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ. 155

Полуніна Ольга Олександрівна

РОЛЬ ОКРЕМОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЗАХИСТІ ПРАВ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ. 157

Полюк Юлія Іванівна

ІГНОРУВАННЯ ІМУНІТЕТУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ: СУДОВА ПРАКТИКА ТА
ПРОБЛЕМАТИКА ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ. 159

Припуляк Валерій Миколайович

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ: УРОКИ ДЛЯ
УКРАЇНИ 162

Стоянова Тетяна Анатоліївна

ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРЕДМЕТУ ДОКАЗУВАННЯ В СПРАВАХ ПРО ВИДАЧУ
ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПИСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ 165

Цал-Цалко Юлія Юліївна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО СКРІНШОТУ В ПРОЦЕСІ ДОКАЗУВАННЯ. 168

ОБ'ЄКТИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Із подальшим розвитком цифрових технологій впровадження їх в суспільне життя буде розвиватися. Сьогодні відбувається процес впровадження цифрових технологій у право. Право залежно від предмету та методу свого правового регулювання включає вказані суспільні відносини у сферу відповідного правового регулювання. Через новизну взаємин із цифровими об'єктами їхнє правове регулювання перебуває в розвитку.

Суспільними є відносини із впровадження об'єктів цифрових технологій. Право включає вказані суспільні відносини у свою сферу відповідно до предмету та методу регулювання. Утім, через новизну більшості з вказаних правовідносин сфера правового регулювання об'єктів цифрових технологій перебуває на початковій стадії у всьому світі. Поки що навіть класифікація численних об'єктів цифрових технологій, у тому числі правова, складає окрему наукову проблему. Іншою з наявних проблем є з'ясування правової природи об'єктів цифрових технологій. І це лише окремі з тих, що мають бути вирішені в правовій доктрині проблем, що необхідно для належного правового регулювання об'єктів цифрових технологій [1].

На думку науковців/дослідників, в Україні зараз виявилось кілька підходів щодо дослідження об'єктів цифрових технологій. Перший можна визначити як *технократичний*. Його застосовують дослідники, які певною мірою поєднують технічні та юридичні аспекти цифрових технологій [2]. Другий підхід, *комплексно-правовий*, передбачає дослідження об'єктів цифрових технологій у комплексі, включаючи і окремі публічно-правові, і приватно-правові аспекти [3]. Третій підхід *спеціально-правовий*, за нього правові проблеми об'єктів цифрових технологій досліджують крізь призму спеціальних інститутів, підгалузей, галузей права чи законодавства тощо. Тут з'явилися вже певні тенденції, об'єкти цифрових технологій досліджують із різних позицій: публічно-правових [4], приватно-правових, інформаційно-правових [5], права інтелектуальної власності [6]. Більшість представників вказаних підходів щодо об'єктів цифрових технологій використовують наявні суміжні позиції у порівняльно-правовому аспекті.

Наразі через відносну недослідженість об'єктів цифрових технологій у наукових виданнях публікуються різноманітні термінології. Йдеться про такі об'єкти як криптовалюта, інтернет-сайти, об'єкти комп'ютерних ігор та ін.

Відповідні об'єкти називають по-різному: нематеріальна річ, віртуальні активи, віртуальні блага, цифрові речі тощо.

Розглянемо детально віртуальні активи. Так, слово «актив», що його використовують у категорії віртуальні активи, більш притаманне економічній чи гос-

подарсько-правовій термінології. У цивільному праві більш коректним є термін віртуальні блага, оскільки у ЦК України відображено теорію благ як об'єктів цивільного права [7].

У ст. 177 ЦК України зазначено, що об'єктами цивільних прав є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага.

Особливості визначення поняття «віртуальні активи» досліджувалися в наукових працях таких вчених як Пол Вінья, Тімоті К. Мей, М. Капланова, А. Ковальчука Р. Майданика, Д. Погрібного, І. Устинової, С. Щербака. Однак, правове регулювання віртуальних активів наразі є одним із найбільш актуальних питань у межах законодавчих ініціатив, які змінюються майже щорічно.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про віртуальні активи» під поняттям віртуальні активи слід розуміти – нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. Існування та оборотоздатність віртуального активу забезпечується системою забезпечення обороту віртуальних активів. Віртуальний актив може посвідчувати майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав [8].

Також у Законі України «Про віртуальні активи» визначено, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги). Досить незвичним для світової законодавчої практики є поділ віртуальних активів на забезпечені та незабезпечені. Незабезпечені віртуальні активи майнових прав не посвідчують, забезпечені віртуальні активи посвідчують майнові права, зокрема права вимоги на інші об'єкти цивільних прав відповідно. Під забезпеченням віртуального активу розуміється посвідчення ним майнових прав, зокрема прав вимоги на інші об'єкти цивільних прав [9].

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, станом на сьогодні все ще відсутня єдність поглядів стосовно сутності віртуальних активів. На рівні законодавства різних країн спостерігається перехід від поняття «віртуальна валюта» до поняття «віртуальний актив» або «цифровий актив», що є значно ширшим за обсягом. Розкриваючи зміст поняття «віртуальний актив», велика кількість країн почала використовувати прив'язку до технології розподіленого реєстру або будь-якого подібного аналога, що свідчить про більш ґрунтовний підхід до вивчення цього явища.

Співвідношення визначення віртуальних активів, запропонованого українським законодавцем, із сучасними світовими термінологічними тенденціями дає підстави вважати, що Закон України «Про віртуальні активи» потребує доопрацювання в частині класифікацій віртуальних активів, оскільки він не враховує ряд важливих аспектів, які стосуються саме сутності віртуальних активів. Обмежений законодавчий підхід може створити ситуацію, коли більшість віртуальних активів так і залишиться поза межами правового поля держави.

Список використаних джерел:

1. Євген Мічурін [Ievgene Michurin] – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна [V. N. Karazin Kharkiv National University]; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4283-4604>; e-mail: michurin@karazin.ua.
2. Костенко О. В. Проблеми правового регулювання суспільних відносин у кіберпросторі (метасвіті). Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку: матеріали X Міжнародною наук.-практ. конф. (м. Київ 10 груд. 2021 р.). Упоряд: Бевз С. І., Бирса Н. О., Серебрякова Ю. О. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 85–87.
3. Харитонova О. І. Сутність ІТ-права: пошуки парадигми. *Право України*. 2018. № 1. С. 18–29.
4. Мисливий В. А. Цифровізація кримінального права. *Правове регулювання суспільних відносин в умовах сталого розвитку* : матеріали X Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ 10 груд. 2021 р.). / упоряд: Бевз С. І., Бирса Н. О., Серебрякова Ю. О., Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. С. 39–42.
5. Кохановська О. В. Цивільно-правова відповідальність суб'єкта інформаційних відносин за умов подальшого розвитку автономних роботів і штучного інтелекту. *Модернізація цивільно-правової відповідальності. Матвеевські цивілістичне читання* : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (18 жовт. 2019 р.). Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2019. С. 94–98.
6. Уткіна М. С. Про можливість віднесення творів, створених штучним інтелектом, до об'єктів інтелектуальної власності. *Правові горизонти*. 2019. № 17 (30). С. 42–46.
7. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № № 40–44. Ст. 356.
8. Про віртуальні активи : Закон України 07.02.2022 № 2074-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 15. Ст. 51.
9. Ушинкіна О. А. Концептуальні підходи до визначення поняття «віртуальні активи» в Україні та у світі. *Юридичний вісник*. 2022. № 3 (64). С. 70–77.

Ключові слова: цифрові технології, правове регулювання, віртуальні активи, класифікація, законодавство.

Keywords: digital technologies, legal regulation, virtual assets, classification, legislation.